

Jaarvergadering van JRS Europe in Belgrado

*Een engagement
met de geur van
het evangelie*

In dit nummer

- 01 Redactioneel
- 02 De rechten van het kind in de terugkeerprocedures
- 03 Het Burgerplatform voor Steun aan de Vluchtelingen
- 04 De ooievaar

Maurice Liétartstraat, 31/9 - 1150 Brussel

In maart jongstleden kwam een vijftigtal medewerkers en vrijwilligers die vijftien nationale JRS-kantoren en de bureaus van JRS Europe en JRS International vertegenwoordigden, in Belgrado samen voor de traditionele familiebijeenkomst. Zoals bij een 'echte' familie is het belangrijk elkaar te ontmoeten om ervaringen uit te wisselen en te voelen dat er een gemeenschappelijk fundament voor ons werk bestaat.

Het is bemoedigend te zien dat JRS in elk land daar naartoe gaat waar niemand anders naartoe kan of wil. In België is dat de steun aan migranten in administratieve detentie, in Spanje is het de rechtsbescherming van migranten in de enclave Melilla. In Servië heeft JRS de zorg voor niet-begeleide minderjarigen in Belgrado, met name door het beheer van een opvanghuis voor zeventien jonge migranten. Gedurende onze gesprekken onderling en onze bezoeken aan andere hulporganisaties voor migranten groeit bij ons deelnemers het besef dat we niet alleen zijn in onze strijd voor een humaan migratiebeleid.

Ik hoor en zie in deze dagen veel over de schreeuwende nood van vluchtelingen in Servië. Velen van hen zijn alleenreizende minderjarigen uit Afghanistan en Pakistan. Verreweg de meesten willen niet in Servië blijven: het land biedt weinig economische perspectieven en werkgelegenheid en heeft niet veel ervaring met de integratie van mensen uit een andere cultuur.

De asielinstantie heeft zes medewerkers die asielinterviews afnemen. In Servië verkregen 164 asielzoekers een beschermingsstatuut: niet in 2017, neen, *in totaal* tussen 2008 en 2017. Het duurt vaak een jaar vooraleer het eerste interview in de asielprocedure plaatsvindt en vaak meerdere jaren tot deze procedure is afgerond.

In Servië groeit ook het besef dat landen als België veel beter in staat zijn om doeltreffende hulp aan behoeftige vluchtelingen te bieden. Wel is er de bereidheid om hulp te bieden aan vluchtelingen in nood. Dat heeft er natuurlijk mee te maken dat de meeste vluchtelingen niet in Servië willen blijven, maar ook en vooral met de eigen ervaring van oorlog. Veel mensen in Servië weten gewoon wat het betekent vluchteling te zijn. Deze wetenschap is de meeste mensen in België niet meer eigen.

Verfrissend is dan ook de boodschap van een politiek verantwoordelijke in Belgrado. Hij laat er geen twijfel over bestaan dat de vluchtelingen geholpen moeten worden. Hij pleit voor een samenwerking tussen overheid en ngo's bij de opvang en integratie van vluchtelingen en praat over vluchtelingen niet als een bedreiging en een veiligheidsprobleem, maar als een humanitaire uitdaging.

Wat ik nog meeneem zijn de woorden van pater José Ignacio García SJ, directeur van JRS Europe. In zijn homilie sprak hij over onze beoordeling van situaties die we tegenkomen. We kunnen overal onoverkomelijke problemen zien en capituleren. Maar we kunnen ook overal de schoonheid van de menselijkheid zien, de liefde tussen ons. Een pleidooi voor de vrije keuze van de mens, gesteund door het geloof. Hij sprak tot mijn hart.

Jörg Gebhard
beleidsmedewerker advocacy

©Sara García/JRS Europe

De rechten van het kind in de terugkeerprocedures

Tijdens onze bezoeken in de terugkeerhuizen ontmoeten we geregeld gezinnen die reeds lang in België verblijven. Hun integratieniveau schommelt naargelang van het geval en het migratietraject. De kinderen hebben Nederlands of Frans geleerd en kennen enkel het leven in België. De repatriëring van gezinnen die soms al tien jaar bij ons wonen, impliceert een dramatische breuk, die mogelijkwijze een zware weerslag heeft op de ontwikkeling van de kinderen.

De ondertekening door België van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind verplicht onze overheden er nochtans toe rekening te houden met het hogere belang van het kind bij beslissingen die kinderen aangaan. Hetzelfde geldt voor de Europese richtlijn over de terugkeer van illegale migranten en de uitvoering daarvan in België.

In sommige gevallen zou de controle op de immigratie een bekommernis van ondergeschikt belang moeten zijn in vergelijking met het nadeel dat een gedwongen terugkeer vormt voor de kinderen en het gezin.

De Vlaamse kinderrechtencommissaris stelt het *kinderpardon* voor als een middel om een gedwongen terugkeer te vermijden. Die praktijk bestaat in Nederland, waar kinderen zonder papieren een verblijfsaanvraag kunnen indienen wanneer ze er vijf jaar wonen. De kinderrechtencommissaris dringt er bij de politici op aan dat ze een lijst met doorzichtige criteria zouden opstellen, op basis waarvan een verblijfsvergunning zou kunnen worden verleend aan gezinnen die hier al lang wonen.

Bij de beslissing over de terugkeer zou de Dienst Vreemdelingenzaken rekening moeten houden met het hogere belang van het kind en een vergelijking moeten maken tussen de huidige toestand en degene die zou voortvloeien uit een repatriëring. Als criteria zou men de verblijfsduur, het onderwijsniveau, de herintegratiemogelijkheden en de opvoedingsvooruitzichten in het land van oorsprong kunnen nemen. Dat zijn allemaal essentiële elementen om een veilige ontwikkeling van het kind te garanderen.

Elisabeth Razesberger
geaccrediteerd bezoeker

Voor meer informatie:
<https://www.kinderrechtencommissariaat.be/search/site/kinderpardon>

Het Burgerplatform voor Steun aan de Vluchtelingen

Wie heeft nog niet gehoord van die verbazende burgerbeweging die ontstond op het hoogtepunt van de 'opvangcrisis' in 2015, toen 1500 migranten, van wie een meerderheid kandidaat voor asiel was, in het Maximiliaanpark kampeerden? Acht maanden al zorgt het platform elke avond voor een onderkomen voor vier- à vijfhonderd migranten, die hoofdzakelijk uit Ethiopië, Eritrea en Sudan komen en kost wat kost naar Groot-Brittannië willen.

Hoe is het zover gekomen? Onze regering, die meer bepaald als gevolg van de ontmanteling van de kampen van Calais een 'aanzuigefunctie' vreesde, weigerde opvang en informatie te voorzien voor de migranten in kwestie, omdat ze niet van plan waren asiel aan te vragen in België.

De Facebookgroep van het Platform, die het aanbod en de vraag naar onderdak, vervoer en steun voor de migranten centraliseert, telt nu meer dan 40.000 leden, van wie naar schatting tien procent op het terrein actief is. De beweging is hoofdzakelijk Franstalig, maar telt verscheidene zeer actieve steungroepen in Brussel, Antwerpen, Gent, Leuven en Vlaams-Brabant. Het gaat om jonge en oudere mensen van allerlei sociale groepen en politieke strekkingen en naar het schijnt zijn zeventig procent van degenen die het initiatief voor thuisopvang nemen, vrouwen. Naast die Facebookgroep ontstonden plaatselijke groepen – en zelfs kringen van gezinnen uit eenzelfde wijk – die de autobestuurders en

de opvangverleners uit dezelfde streek met elkaar in contact brengen en het organiseren van de langste trajecten vergemakkelijken. Er ontstonden ook plaatselijke afdelingen van het 'Colis-Colibris'-project, die een site 'Parole, écoute et soutien' (Spreken, luisteren en steunen) hebben gemaakt. Deze biedt aan allen die dat wensen, een luisterend oor alsook een omkadering om ze te helpen omgaan met de emotionele belasting die hun inzet met zich meebrengt.

Wat bezielt eenvoudige burgers om zich op die manier sterk te maken voor jonge Afrikanen, met wie ze cultuur noch taal gemeen hebben? Om te beginnen is er hun onvoorwaardelijke weigering om medemens, ongeacht hun migrantenstatuut, zomaar op de keien te laten. Er is ook een verlangen – soms zelfs woede – om hun beschermelingen te behoeden voor misbruik vanwege sommige ordehandhavers die zich al te dikwijls te buiten gaan aan het verne- deren van de migranten die in hun handen

vallen (de ene wordt 's nachts op zijn kousen weggestuurd, van een andere wordt de spalk in beslag genomen, hun smartphone wordt vernield of hun slaapzak kapotgescheurd...).

Het schijnt dat een verschijnsel van – alle verhoudingen in acht genomen – zulk een omvang een echte uitzondering vormt in het Europese landschap. Hoe kan men het grote succes en de verbazende langdurigheid verklaren van een ongestructureerde beweging op basis van edelmoedigheid en spontane gastvrijheid? Naast haar vermogen om de sociale media optimaal te gebruiken, kan haar kracht ook worden gezien als een massaal protest tegen sommige uitlopers van het door onze federale regering gevoerde beleid, die als razzia's of barbaarsheden worden beschouwd. Zo zag men hoe het platform in opstand kwam tegen het wetsontwerp op de huisbezoeken en op staande voet een solidariteitsketen improviseerde om een grootschalig politieoptreden voor het arresteren van migranten te blokkeren.

Die beweging is misschien het beste wat ons sedert jaren kon overkomen in België. Want die spontane gastvrijheid, die uitdrukkelijke solidariteit, dat vermogen om verontwaardigd te zijn over onrechtvaardige toestanden, maar ook alle inspanningen om de eigen angsten en vooroordelen te overwinnen, en vooral

© Photos: Frédéric Moreau de Bellang

©Frédéric Moreau de Ballang

de vreugde die deze inzet wekt, doen sterk aan het evangelie denken. Ik nodig u uit om op de site www.dewereldinhuis.be een flinke duik te nemen in de vele getuigenissen die daar sedert september 2017 werden bijeengebracht. Ze stralen oprechtheid uit en ze zijn hoopgevend. Natuurlijk is het niet altijd rozengeur en maneschijn. Men stoot ook op de grenzen van de opvang, heeft soms het gevoel te worden gemanipuleerd, er is de pijn van de scheiding en de angst dat bevriende migranten worden aangehouden en in een gesloten centrum geplaatst...

Want ja, de meesten zijn stomverbaasd wanneer ze ontdekken dat er in België gesloten centra bestaan voor het uitvoeren van een beleid van gedwongen terugkeer. Zo blijkt de burgerbeweging een buitengewone hefboom voor bewustmaking te zijn – wat er bovendien een objectieve bondgenoot van JRS Belgium van maakt voor het aanklagen van een fundamenteel onrechtvaardig systeem. Dat is een van de redenen waarom JRS Belgium besloot deel te nemen aan de Facebookgroep van het Platform en er de hulp van zijn gemachtigde bezoekers aan te bieden om steun te verlenen aan de gedetineerden die hun worden opgegeven.

Er zijn nog andere synergieën mogelijk, bijvoorbeeld met ons gastvrijheidsproject Up Together. We mogen immers aannemen dat er onder

de duizenden leden van de Facebookgroep van het Platform veel burgers zijn die zich niet op hun gemak voelen bij de geïmproviseerde werking ervan en die nog aarzelen om concreet mee te doen met dat systeem van opvang van dag tot dag. Misschien zullen die mensen graag deelnemen aan een gastvrijheidsproject zoals het onze, waarbij een derde het kader biedt, uitnodigt om deel te nemen aan een vormingstraject en zorgt voor een blijvende begeleiding van de vrijwilligers. Het is nu aan ons om innoverende en respectvolle manieren van samenwerking uit te vinden.

Baudouin Van Overstraeten
directeur

De ooievaar

Elke week ontmoet ik een wat oudere man afkomstig uit Noord-Afrika. Hij weet zelf niet meer hoe lang hij al in België woont, maar het moet al bijna twintig jaar zijn. Door een ongelukkige samenloop van omstandigheden, miste hij in 2008 de grote regularisatiecampagne. Sindsdien leeft hij zowat overal en nergens.

We ontmoeten elkaar nu al sinds een paar maanden elke week in het gesloten centrum van Brugge. Bij elk bezoek zegt hij dat hetgeen hij het meest mist de vrijheid is. Op een dag vertel ik hem dat hij mij doet denken aan een vogeltje dat nu in een kooitje zit maar tevoren kon rondfladderen en genieten van de vrije lucht. Hierbij denk ik aan een koolmeesje of

een straatmus. Groot is mijn verbazing als hij vertelt dat hij ervan droomt een ooievaar te zijn. Een grote, sterke vogel, die duizenden kilometers kan afleggen. Die elk jaar weer terugkomt naar hetzelfde nest en dezelfde partner. Een vogel die gezien wordt als bringer

van geluk en nieuw leven. Een onverwacht verhaal dat leven geeft.

Griet Demeestere
geaccrediteerd bezoeker

DOE EEN GIFT

IBAN : BE40 5230 8069 3163
BIC : TRIOBEBB

Voor elke gift boven 40 € zal u een fiscaal attest opgestuurd worden.

Jesuit Refugee Service Belgium vzw

Maurice Liétartstraat 31/9
1150 Brussel

Tel +32 2 738 08 18
info@jrsbelgium.org

www.jrsbelgium.org